

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy íven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Aron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

az „Erdélyi Gazda“ 1882-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda“ 1882. új évvel XIV-ik folyamába lép, előfizetési ára egész évre csak **két forint**, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen: igazgató választmányunk, támogatva a nmlgu földmívelési ministeriumnak és magának az erdélyi gazdasági egyletnek tetemes anyagi segélye által, elhatározta, hogy

**községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók,
valamint a hazaigazdasági egyletek tagjai**

az „Erdélyi Gazda“ 1882. évi egész folyamát fél árban azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1882. január hó 15-éig legcélszerűbben közvetlenül Kolozsvárra az „Erdélyi Gazda“ kiadó hivatalának czimezve beküldik, mire nézve mint legolcsóbbat a posta-utalványt ajánljuk.

A pontos megrendelést annival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük t. olvasóinkat: sziveskedjenek az „Erdélyi Gazda“ törekvéseit **becses szellemi közreműködésükkel is** hathatósan előmozdítani.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; **egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben részesülnek.**

**Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége
és kiadó hivatala.**

Tartalom: Előfizetési felhívás. — Ápolgassuk gyümölcs-fáinkat. Bereczki Máté. — A méhészet nemzetgazdasági fontossága. Dömötör László. — Felhívás a tenyészállatvásár ügyé-

ben — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés dec. 5-én. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés. —

Ápolgassuk gyümölcsfáinkat!

E szót nem azért irtam e sorok címéül, hogy a ki megpillantja, mint a madárijesztőtől elriadjon fölök és a mit itt leírni akarok, átgorja szemével s ne olvassa végig.

Kérve kérem az olvasót, hogy hallgasson meg engem.

Istennek millió és millió elhanyagolt teremtménye nevében esedezem, hogy hallgassanak meg!

Elmondottam már egy helyt, hogy „a gyümölcsfa nálunk a növényvilág páriája! Tudatlan vagy tolvaj kezek gyümölcsei végett tépik, szaggatják ágait; utálatos hernyók serege pusztítja le táplálkozási szerveit, leveleit; élődi moha borítja be sudarát, ágait; kártékony rovarok ütnék tanyát kergében; férgek turakodnak belsejébe; dudva és gyom szíjja el gyökereitől a szükséges nedvességet; aztán arra levén kárthatva, hogy helyét ne változtathassa, — lélel-nyáron ki van téve az elemek rombolásainak“ . . .

És e páriák az emberi nem egyik jótékony szellemének, Pomonának, édes gyermekei!

Ezek nevében szólalok föl, ezek iránt akarom honfitársaim szívében a könyörület érzését fölébreszteni. —

Minden, a mi él, a mi születik és meghal, egy atyától származik, a kiől azt mondja a szentírás, hogy nem született s nem is hal meg soha.

Ember, állat, növény egy atyának gyermekei lévén egymásközt testvérek.

Az az atya, ki a földet élő lényekkel benépesítette, nem akarta azt, hogy teremtményei egymást ne testvérekül, hanem ellenségekül tekintsék. Nem, — sőt azt akarta inkább hogy egymást, mint jó testvérekhez illik: szeressék és boldogít-ák.

A hajden korban, — ki tudná megmondani, mikor? — egyszer legalább, mint az írás mondja, mégis volt oly idő, a mikor a földön általános boldogság uralkodott; a mikor az egész föld paradicsom kert volt.

Ez általános boldogságot — a biblia szerint, — a teremtés remeke, az élő lények legeszesebb testvére, az ember rontotta le, eszének nagy hatalmával rabigájába görnyesztvén alsóbb rendű testvéreit, az állatokat és növényeket mind és egyedül önmagának akarván biztosítani a földön minden boldogságot.

Mit nyert önzésével, visszavonásával az emberi nemzet?

Év-ezredek története mind csak az ő szenvedéseiről, az ő nyomorúságairól beszél; mert boldogsága neki is akkor halt meg örökre, a mikor egyedül ő maga akart lenni ur és boldog a földkerekségén.

A visszavonás szelleme csakhamar eljött, hogy állaudó sátorit verjen magának az emberek között; hogy ellenségévé tevén embertársának magát az embert is, örökös küzdelemmé változtassa át ennek életét a földön.

Az emberi nemzet egymásközt folytonos tusájának köszönhető aztán, hogy az egész élő világ szenved és nem találja boldogságát a föld hátán sehol.

A teremtő kéz pedig azért látta el az emberiséget az ész óriás hatalmával, hogy legyen, a ki a föld élő lényei között ren-

det tudjon csinálni; a ki meg tudja védeni a gyöngéket az erősebbek, hatalmasak ellen; a szelideket és ártatlanokat a ragadozók és ártalmasak ellen; hogy legyen a ki vezesse, ápolja tehetetlenségre kárthatott élő testvéreit.

Ha az ember úgy tekintené és szeretné nemcsak embertársait, hanem az élő lények közül legalább a szelidebbeket, és hasznosabbakat, mint élő, édes testvéreit; akkor ismét fölragyoghatna egykor a földön a boldogság napja; mert egyedül az embertől, az ő eszétől és akaratától függ, hogy a föld kerekége ismét paradicsom kertté változzék át.

Hány év-ezred szenvedése kell még ahhoz, hogy ezen igazságra megtanítsa az emberi nemet? Ki tudná azt megmondani?!

Addig is míg eljöne ez a boldog idő; mi, a kiknek szívét nemcsak az emberi-nem iránt, hanem az élő lények szelidebbjei és hasznosabbjai iránt is testvéri szeretet tölti be, — használjuk föl teremtnök legszebb adományát: eszünket arra, hogy egymást, mint testvérekhez illik, segítve, ápolva boldogságot teremtsünk magunk körül.

Igyekezzünk paradicsommá változtatni ezt az édes magyar hazát vagy ennek legalább ama kis darabját, melyet a gondviselés kezeinkre bízott! Csináljunk paradicsomot legalább saját házunk tájékából.

Hogyan kell ápolnunk, gondoznunk hasznos házi állatainkat? arról már könyveket irtak, melyek erre megtaníthatnak bennünket: de arról, hogy hogyan kell gyümölcsfáinkat ápolni? nálunk, csaknem napjainkig alig-alig jutott eszébe valakinek nem könyveket írni, hanem csak szót emelni is. Már pedig élő testvéreink közül ezek vannak arra leginkább rászorulva, hogy ápoló kezeinket meg ne vonjuk tőlök.

A gyümölcsfákat a végzet örökös némaságra és arra kárthatta, hogy születésük helyét önjerejükből soha elhagyni ne tudják; hogy tagjaikat önjerejükből soha meg ne mozdíthassák.

Gondoljunk meg! mily nyomoru volna az ember élete, ha őt is arra kárthatta volna végzete, a mire kárthatta a szegény gyümölcsfát!?!

Szeressük hát és szánjuk a gyümölcsfát, ezt az önmagával is tehetetlen, élő testvérünket! Hiszen, mozdulatlansága és szótlansága mellett is, hálásabb testvére ő az embernek, mint saját embertársa.

A gyümölcsfa mozdulatlansága és szótlansága mellett is egyike az Isten legszebb, legáldottabb teremtményeinek.

Tél idején, zuzmarával bevont ágai a tündér mesék ezüst erdőit juttatják eszünkbe, melyekről gyermek-éveinkben oly édes örömmel hallgattuk regélni anyánkat, dajkánkat; tavasszal, ha virágai özönét kifejti, édes gyönyörben usztatja szemünket s főnséges illatával tölti be a levegőt messze, mindenfelé, maga körül; nyáron hűvös árnyékában édes pihenőt nyújt a forróságban eltikkadt embernek; ősszel ízes gyümölcs sokasága alatt szomorú fűzként csüggeszti felénk ágait, mintha arra kérne bennünket, hogy mentsük őt meg terhétől, attól az áldástól, mit számunkra hozott.

A gyümölcsfa szelíd mozdulatlansága, néma szótlansága mellett is, egyike az Isten legkedvesebb teremtményeinek; mert arra választotta őt ki a kegyes teremtő, hogy a csecsemő korát élő emberiség — a teremtés után mindjárt — tápláló dajkát találjon föl benne.

A gyermek- embernek év-ezredek óta még folyvást legkedvesebb tápláléka az anyatej után ama táplálék, melyet izes gyümölcseiben a gyümölcsfa nyújt neki éveankint.

És mégis!...

Év-ezredeknek kellett lezajlani az emberiség fölött a nélkül, hogy észrevette volna, hogy az ő első dajkája, a szegény gyümölcsfa nyomorult pária csak a föld hátán, kívül senkisémmel törődik.

A gyümölcsfát büntetlenül tépik, szagatják, gyötrik, nemcsak az elemek, hanem maga az ember is a kártékony rovarok millióival s az élődi növényekkel együtt!

És a gyümölcsfának mindezt szótlánul kell eltűrnie!

Nincs panaszos hangja, hogy könnyörületet tudjon ébreszteni maga iránt; nincsenek lábai, szárnyai, hogy elfuthatna, tova repülhetne üldözői elől!

A gyümölcsfának, a kit a végzet vagy az emberek szélszele mostoha körülmények közé juttatott, szótlánul kell eltűrnie a szörnyű éhséget, az égető szomszúságot, a csonkításokat, sebzéseket, melyeket az elemeken kívül maga az ember is üt rajta. Híjjába mutogatja sebeit, híjjába mutogatja égfelé emelkedő, könnyörületért esdő, megroncsolt, béna karjait! Nem veszik azt észre!... A ki rátekinthet is, nem azért vetette rá szemét, hogy sebeit lássa és segítsen rajta; hanem azért, hogy nincsen-e rajta gyümölcs, mit lekobozhasson, leverhessen róla.

És mégis!... az áldott gyümölcsfa, a mig ereje végkép el nem hagyja, évről-évre meghozza virágait, hogy gyönyörködtesse azokkal az embert is, a ki vele sohasem törődött; a ki az ő szenvedéseit soha meg nem látta; a ki őt soha nem ápolta.

Az élők világában van-e tehát önzetlenebb és olyan testvére az embernek, mint a mily önzetlen hozzá a gyümölcsfa?...

A gyümölcsfa áldott jötevőnek nekünk csaknem egész életén keresztül és — ha szenvedéseinek súlya alatt lassankint elpusztul — nincs ki szánakozzék rajta! Még ekkor is fölkeresi őt az ember, hogy széthasogatva, fűrészelve a halott gyümölcsfát, csinos és kényelmes butorokat csináljon magának belőle; hogy veszendő galyaival, elhullott forgácsaival táplálja a tüzet, ezt a másik jó szellemet, mely nélkül a földgömb legnagyobb része örökre lakhatatlan lenne az emberre nézve.

A gyümölcsfa legártatlanabb lényé az élő világnak.

Egy oly hosszú életen keresztül, mely alatt az emberekből két-három nemzedék is születik és elhal, senkit meg nem bánt, senkit meg nem haragit, senkinek nem árt és nem is ártott soha: hanem évről-évre, mindig növekedő mértékben, szó nélkül hozza meg az áldást az apáknak, az apák fiainak és az apák unokáinak is!

Szeretnie, áldania kellene a gyümölcsfát mindenkinek,

a ki él és mozog a föld hátán és mégis!?... mit kell tapasztalunk!...

Mintha a kegyes teremtő érzéketlen kődarabot helyezett volna szív helyett az emberek keblébe, oly keveset törődnek a szegény gyümölcsfa szenvedéseivel! Nemhogy ápolnák azt, a ki élve is, halva is áldás az emberre nézve; hanem úgy bánnak el vele gyakran, mint egy ádáz ellenséggel.

Bizony-bizony gyakran méltán kérdezhetnők, hogy van-e az embernél szivtelenebb, hálátlanabb lényé az élő világnak!...

A kinek érző szive van közületek; szánja meg a szegény gyümölcsfát; ne tűrje tovább, hogy az nyomorult pária legyen a föld hátán!

Hozzatok szigorú törvényeket, a melyek a szivtelenség bánatmai ellen ótalmukba vegyék a szegény gyümölcsfát!

Hozzatok törvényt, mely oda kényszerítse az önjavukat ismerni nem akaró közömbösek is, hogy akarva, nem akarva tisztogatniok, ápolgatniok kelljen a birtokukban levő gyümölcsfákat!

A tél beköszöntött. Szünetet tart minden sürgős külső munka.

Hányan vannak, a kiknek kenyerüket két kezükkel kell megkeresniök és a kik télen át munkahiány miatt éhséget szenvednek

Ne várjátok, hogy ezek az éhezők munkahiány miatt irgalom kenyérért nyujtsák ki kezöket felétek! hanem adjatok kezökbe egy tompaélü, görbevaseszközt; vigyék ki öket gyümölcsfáitok közé és mutassátok meg nekik, hogyan kell e tompa élü vaseszközzel lekapani a fáról a mohát, a zuzmót és a fölcserpesedett kérget a nélkül, hogy az eleven kérget megsértenék. Tanítsátok meg öket, hogyan kell bálni a heryuzó ollóval és hagyjátok meg nekik, hogy a levagdalt hernyófészkeket egytől-egyig szedegessék össze s számoljanak be azokkal, hogy aztán ti tűzön égethessétek el valamennyit!

Hadd dolgozzanak aztán ott kerteitekben enyhe napokon, a mikor a fákat zuzmora nem lepi!

Isten arra teremtette az embert, hogy munkájával és nem arra, hogy koldulással keresse kenyerét. Vétkezik az, a ki a munkabírónak munka helyett alamizsnát ad kezébe, holott munkát is adhatna.

Adjatok munkát a szegény embernek, hogy irgalom kenyérre ne szoruljon és ne legyen oka az éhség kínjait érezni közöttetek!

Áldott munka lesz az, a mit a szegény ember végezni fog kertetekben.

A hálás gyümölcsfa sokszorosan vissza fogja nektek azt fizetni, a mit e munkáért kiadtatok.

Midőn kenyeret adtok így a munkára szorult, szegény embernek; jusson eszetekbe, hogy vannak más éhezö lények is, a kiknek e munka által asztalt terítettetek! — A lekapt moha, zuzmó és fölcserpesedett kéreggel együtt a kártékony rovarok számtalan álczája, bábja, tojása hull a fa alá és ezek kedvencz edelt nyujtanak a lég madarainak, melyek sirva-ríva

hasztalan keresik élelmüket télen, a mikor vastag hóréteg fedeli el a helyet, a hol azt föllelhetnék.

Szánjátok meg a gyümölcsfákat és ápolgassátok azokat!

Erre kér benneteket az, a ki úgy szereti a gyümölcsfákat, mint szereti a jó testvér saját édes testvéreit.

Bereczki Máté.

A méhészet nemzetgazdasági fontossága.

(Vége.)

De nézzük továbbá, magokat a méhészeket, legyenek azok bár a legszigorubb anyagi viszonyok között, még sem lesznek azok terhére az emberiségnek. Munkás kis méhek között szégyenlenénk, hogy ők legyenek a restek és tehetetlenek.

Hogy a méhészet a mezei gazdaság mellékágai között egyik a leghasznosabb — s a mellett a legcsekélyebb befektetéssel — a legtöbb tiszta jövedelmet nyújtó iparág, nem igen szorul bizonyításra. Azonban a méhészet csak akkor válik ily kiváló jövedelmezővé, ha az okszerűen üzetik.

Okszerűen méhészkedni a régi mozdíthatatlan építményű kasokkal nem lehetett. Mert a méhek bél-életébe be nem tekinthetvén minden méhészeti tudomány csak gyanításra, feltevésre volli fektetve. Nem is haladt előbbre mindaddig, míg Dzierzon József Porosz-Sziléziában karlsmarkti plebános fáradhatlan buvárlatai folytán, a lépek mozdíthatóságát fel nem fedezte. Ez meg lévén, a méhészt előtt fel volt tárva a méhek összes belvilága; azt napról-napra vizsgálhatta s az okozatok okait kutathatta. Sokáig a sötétségben botorkálván, a megnyitkapun át minden méhészt a dolgok mélyébe behatolni kívánt. Ma az egész méhészet egy nyílt könyv, melyben olvasni lehet. Azonban csak azok olvashatnak abból jót, hasznosat, kik az alapszabályokat behatóan, alaposan sajátjukká tették.

Az első főkéllék tehát, az okszerű méhészet tudományának elsajátítása, ki ezen nem kezd, az néhai báró Berlepsch — Németország egyik legkitünőbb méhésze — tekintélye szerint csak (stümper) kontár fog maradni s boldogulni nem fog.

A közönséges u. n. paraszt kasokkal való méhészkedésnél a méhek az Isten gondjaira levén bízva, a legtöbb esetben semmi jövedelmet sem adtak; sőt gyakran magok a törzsek is végkép kipusztultak. De ha jött egy jó év és szállott az áldás, ott volt a bizonyosság: „ád az Isten ha akar“. És ezen paraszt bölcsesség ellenére nincs érv. De nincs különösen azért is, mert az általa „czifra méhészkedésnek“ elnevezett keretes méhészetnek sincs valami különös látszatja. Ezen tény valóságát pedig be kell ismernünk; mert a Dzierzon méhészetet úgy a mint az a legtöbbek által jelenleg üzetik, a mellet, hogy igen sokba kerítették, még jövedelmet is alig ad. Hogy is adna, mikor avval a legtöbbben csak szórakozásból, vagy a feltűnni vágyó divatszűrűségről — dilettánsokként — foglalkoznak.

De alaposan nem tanulván meg mesterségüket, mint kontárok többet rontanak, mintha a méhet magára, saját ösztöne szerint munkálni engednék.

A drága Dzierzon kaptár megvásárlása még nem elég. Az csak eszköz az okszerűen való munkálkodásra. A ki a mé-

hészetből hasznot akar húzni, annak mindenekelőtt a méhészet tudományát s a kezelésben való ügyességet meg kell szerezni. Mig odáig nem jutunk, addig a méhészetre is, mint egyéb passziókra sokat fogunk költeni, de hasznot nem látván, csak kinlódni fogunk. Sőt kigunyoltatunk; mert a magyar ember rég időtől tudja, hogy nem mind arany a mi fénylik, hanem czifra nyomoruság.

Sajnos, de való igazság, hogy a magyar ember még nem jutott oda, hogy a mesterségét — legyen az bármilyen — legyen az bár a mezei gazdaság, mindenekelőtt meg tanulnia kell. Fitymálva szólt a könyvből tanuló, újságot olvasó, haladó gazdáról: „el kell pusztulnia, mert könyvből akar gazdálkodni“ ugymond. A magyar embernek a maga kárán kell tanulni.

De minthogy a méhészetet még úgy sem ösmerték el a mezei gazdaság egyik jövedelmező mellék ágának, tegyünk ennél kivételt és kezdjük meg azt a szaktanulással. Mutassunk jó példát és ama példa hat.

Ki az okszerű méhészetet — a szükséges elméleti és gyakorlati tudománnyal felkészülve — kezdi meg, az csekély költség mellett, a majdnem semmiből mesés kincseket szed. Oly kincses bányá az, melyben nem csak aranyat, de valódi drága kincseket, mérhetlen bőségben fog abban találni. Van erre bizonyosság, ha széttekintünk itt úgy, mint külföldön már most is igen sok. Van Németországban, van Franciaországban, úgy Angliában és Amerikában már igen sok méhészt, kik egyedül ebből élnek és dús jövedelmet szednek. Így pl. Dzierzon, Berlepsch, Dathe, Vogel, Gravenhorst és többen Németországban; Abbot, Hooker, Cowan, Woodburg Angliában, Mr. D. A. Jones Canada, Hanneman Brasilia, R. Wilkin in San Buenaventura, California, Mr. Newmann Chichago, William Briggs, Ran Jose és még számtalanok Amerikában.

Az okszerű méhészet alapja: a lépek mozdíthatósága Dzierzon által fedeztetvén fel, hogy azóta még sem tett Európában oly rendkívüli haladást az a már eddig felhozott akadályokon kívül főként annak tulajdonítható, hogy az a németek kezében lévén, általok az okszerű méhészet is a czopf vagy is a tulságos tudományos irány által haladásában gátoltatik.

Nem úgy az amerikaiaknál, kiknél a gyakorlati irány s a haszonnyerése a főtényező.

A németek belemélyedve a méhészet természetrajzába, azt bonczolják, kutatják és mindenféle kísérleteknek teszik ki s e tekintetben megbecsülhetetlen felfedezéseket tettek, mondhatni, hogy a méh egész valóját kifürkészték. Különös természetjátéka merült itt fel és pedig az, hogy a méh boncztanában épen egy Huber nevű 40 éven át vak méhészt felesége és szolgálja segítségével vak korában tette a legtöbb felfedezést.

Azokban a gyakorlati téren a németek theoretikus tudományának nincs meg azon eredménye, a melyet várni lehetne. Keresik a tökéletes kaptárt s azzal drágán és nehézkesen méhészkednek; azért is van ugyan náluk sok méhészt, de kevés méhtörzs és legkevésbé méz.

Ellenben az amerikai méhészt a legegyszerűbb, tehát legolcsóbb kaptárban könnyűséggel méhészkedik és óriási ered-

ményeket ér el; úgy hogy azok adatai már szintén a mesék országába tartoznak. Így pl. Mr. D. A. Jones Canadában 600 törzs méhe után 75 ezer font mézet szokott produkálni. R. Wilken San Buenaventurában California 175 méhtörzs után 45 ezer fontot, tehát 262 font mézet. Dolíto egy kaptárból 566 ű keretes mézet, más 3 kaptárból pedig 900 ű mézet tudott szüretelni. Nem különben Hanneman Braziliában egy-egy u. n. óriás kaptárból 910 ű mézet volt képes kiszedni. Észak-Amerikában vannak méhészek, kiknek 3500—12,000 törzs méhük is van.

Az amerikaiak a mellett terményeiket kitűnően tudják értéksíteni is, úgy hogy ők a mézet már nemcsak csemegéül, hanem általánosan fogyasztott élelmi cikkül árulják.

Természetes, hogy itt sem mind arany a mi fénylik; hanem az tény, hogy a németek beviteli vámok állítása iránt kérvényeznek; az angolok pedig már 1878-ban kétségbe estek a felett, hogy az amerikaiak elárasztják őket mézüikkel, oly termékeket szállítottak azok Angliába; állítólag 238 hajó rakományt.

A mi méhészetünk egész általánosságban véve, még a zero alatt áll, mert azon pár méhészet, a kik a hazánkban okszerűen méhészkednek és szép eredményeket tudnak felmutatni alig lehet számba venni.

Azonban eredménye nemcsak ott, de itt hazánkban is kitűnő lehet. Így pl. báró Ambrózy T. Gyarmatán már 1875-ben azzal dicsekedhetett, hogy évenként 6—7 ezer frt tiszta jövedelmet huz méhészetéből. Ugy főtisz. Paulik Gábor plébános ur Tót-Megyeren, Selb Antal Félégyházán és többen szintén szép sikert arattak.

Mi még a kezdetnél vagyunk, mert az országos méhészet is épen úgy, mint oly sok egyéb máig is, nálunk csendes álomban szendergett.

Két év óta pedig, mióta egyesületünk fennáll, nincs oly nagy idő, hogy már ezeu idő alatt nagy haladást tehattünk volna. Azonban egyleti működésünk már eddig is figyelmet érdemel; a menőiben az egylet tagjai már majd 800-ra szaporodtak fel; méhészeti közlönyünket saját erőnkől fenntartjuk; méhészeti pavillonunk jól felszerelt és tanulmányi alapul szolgál; melyben a közönség legalább fogalmatszereszet magának az okszerű méhészetről. Eddig azt lehet mondani csak is nmlgu miniszterium és néhány nagyjának támgatásában részesítettünk.

De hogy ha jelen felolvasásom és ezentuli működésünk által a haza birtokosait, mezei gazdáit és más polgárait a méhészet ily fontos voltáról meggyőznünk sikerül és a méhészet akként karollatik fel, hogy a nagyobb mérvű és sikeres működhetésre szükséges eszközökkel rendelkezünk, az esetre reméljük, hogy az okszerű méhészet egész hazánkban el fog terjedni és az esetre merjük állítani, hogy a méhészet egyik áldás lesz a haza polgárainak.

Melynek bizonyítására legyen szabad itt még egy kis calculusba is bele bocsátkoznom. Ugyanis: A szász méhészeti egyesület tagjai 1880-ik évben 17000 törzs méhet birtak. Ezen törzsek mindegyikében volt egyre-másra 10 ezer méh egyed;

melyek egyenként legalább 4-szer repülnek ki méz és virágporgyűjtése végett. S minden kirepülés alkalmával 50 virágot be-röpködvén, ha azoknak csak $\frac{1}{10}$ -ed részét is megtermékenyítették; melyet egy nyáron 100 napon át tevén, 340 ezer millió azon virágok száma, melyeket ezen 17 ezer törzs méh népe megtermékenyített. Minden 5 ezer virág meg termékenyítése pedig csak megért 1 fillért s így követve 680 ezer Mark hasznot ttek. Nemkülönbén Poroszországban volt az 1873-ik összeszámoláskor 1,350,000 ezer méhtörzs, a mely ismét 13 millió mark évi jövedelemnek felel meg. Hannoverben pedig 330,000 mely után 3 millio márk számítható.

Menjünk most már tovább. Hazánk területét 60 millió holdra vevén fel, ha minden egyes holdon csak kétörzset tartunk, mely 5—5 frtot, együtt a kettő 10 frtot hozbat, már így a méhészetből 600 millió frt évi jövedelem lehet.

De legyen bár annak csak egy század része, t. i. 6 millió frt, mely a semmiből teremtve, méllán megérdemli, hogy erre komolyan gondoljunk. Vagy ha úgy számítják, mint azt a lüneburgi méhészek számítják, kik ugyanis azt állítják, hogy a hol egy ember megél, ott egy méh törzs is megél. S ekként nálunk a hol 10 millió lélek megélünk, 17 millió méhtörzs is megélné. De Lüneburgban az emberek száma is van 3-szor annyi, mint nálunk s így a méhek száma is három annyit teszen. Egyáltalán milliók vesznek itt a nagy semmiségbe; csoda-e, ha sohaj és a panasza a dolgunk?!

Mi szerény munkások nagy dolgot akarunk, hazánk polgárait a méhészet ügyének meg hódítani minden törekvésünk. De hogy sikert lásunk, azért voltunk oly merészek, hogy mindenekelőtt hazánk nagyjaihoz fordulunk, segítsenek nekünk. Csak egy kis áldozat, egy kis jóakarata, melyet ha megnyerünk a magyar méhészet felviruland, a nemzet jóléte milliókkal fog gyarapíthatni.

Buda-Pest.

Dömötör László.

az országos méhészeti-egyesület titkára.

Értesítés.

A folyó évi május havában Budapesten tartott I-ső tenyészállatvásár kedvező eredménye azon meggyőződést érlelte földmivelési miniszter Báró Kemény Gábor ur ö nmlgában, hogy e tenyészállatvásároknak évenként való megtartása és rendszeresítése kívánatos, miből folyólag elrendelte, hogy a jövő tavasszal Budapesten a II-ik szarvasmarha- és juh tenyészállatvásár megtartassék.

A miniszter óhajtván, hogy az erdélyi részek szarvasmarha- és juhtenyésztése ez alkalommal képviselve legyen, erre erdélyi gazd. egyletünk figyelmét már előlegesen is felhívni kegyes volt.

Addig is tehát, míg a közelebbi részletekről a programm által teljes tájékozást nyújthatnánk, bátrak vagyunk a magas megbízás folytán erdélyrészi t. tenyészítőinket a nyilvánosság útján is a tenyészállatvásár megtartására figyelmeztetni s arra

kérni, hogy a czélnak megfelelő állataikat ez alkalomra fenn-tartani s annak idején kiállítani sziveskedjenek.

Kelt az erdélyi gazd. egyesület igazgató választmányának Kolozsvárt, 1881. december 5-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1881. december hó 5-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Demeter Károly, Sárosy Pál, Szentgyörgyi József és Lajos, Dávid Antal, Girsik János, Páll Sándor, Sigmond Dezső, Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok; Tompa Károly, egyleti ügyvéd és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

280. A november 7-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Girsik János, Demeter Károly és Sárosy Pál tagtársak kéretnek fel.

281. Titkár jelenti, hogy alapító tag székely földvári lakos Zudor Károly elhunyt — sajnos tudomásul szolgálván, a netán szükséges intézkedések végett e. pénztárnok ural tudatandó lesz.

282—284. A köztelki kertészlak megtámasztására három ácsmestertől a költségvetés beérkezvén — mint legolcsóbb a Balog József 53 frt 70 kros ajánlata fogadtatott el, melynek alapján a munka még a folyó héten bevégezendő lesz.

285. Titkár a közteleknek 1882 január 1-étől kezdve a vállalkozó kertész Krézsek István általány — illetve haszonbéri kezelésbe adása iránt intézkedést kér s a megtörtént lettározást bejelenti — tudomásul vétetvén, a leltár felülvizsgálása s a köztelek átadása iránti intézkedés a kertészeti szakosztályra bízatik.

286. Titkár az „Erdélyi Gazda“ 1882-ik évi kiadatására intézkedést kér, evvel kapcsolatosan —

287. beterjeszti a Gámán nyomda ajánlatát, mely szerint az „Erdélyi Gazda“ kiállítását 1882-re is az eddigi feltételek alatt eszközölni hajlandó — első sorban a nmlgu ministeriumhoz fog kérelem intézteni a szokásos államsegély kegyes megadása iránt; továbbá a világi és egyházi hatóságok a lap pártolására felkéretni. Az előfizetési feltételek változatlanul maradnak, a nyomdai szerződés pedig az ajánlkozó Gámán nyomdával az eddigi árak alapján megkötendő lesz.

288. Kollerfy Mihály, miniszteri titkár az orsz. statistikai hivatalban „A magyar korona országainak helységnevtára“ című munkára előfizetést hirdet — egy példány az egyleti iroda részére megrendelendő lesz.

286. Báró Bánffy Ádám és Sigmond Dezső urak felhívása egy Kolozsvárt szervezendő állatkiállítás ügyében; evvel kapcsolatosan

290. ugyanazoknak nyilatkozata, melyben kijelentik, hogy miután e czélra december 3-áig már 120 részvény biztosítva

lett és az aláírások napról-napra szaporodván a kitűzött czél elérhetése valószínűnek látszik, szándékuk a közelebb összehívandó alakuló gyűlésen a részvényesek elé azon ajánlattal lépni, miszerint a kiállítási ügy tovább [fejlesztésére és kivitelére az erdélyi gazd. egyesület kéressék fel, mire nézve — az indítvány elfogadásának esetére — az igazgató választmány előleges beleegyezését kéri; kinyilatkoztatván egyszersmint, hogy közreműködésüket ezentulis a legnagyobb készséggel felajánlják azonban menten minden netáni előjogok követelésétől, mint kezdeményezők — igazgató választmány mindenekelőtt örömmel üdvözli és köszönettel fogadja a fentiszelt urak buzgó és önzetlen vállalkozását, melyben sikerülése esetén szükséges közvetítőt lát a kisebb megyei és a nagy állatkiállítások között és mely tovább fejlesztve, a regionalis tárlatok üdvös eszméjének megtestesítésére fog szolgálni. A részvényesek alakuló gyűlésének beleegyezésével igazgató választmányunk az egyesület köteletségének véli, hogy az ügy élére állva, annak szellemi vezetését és adminisztratív kezelését átvegye, miglea a vállalat terheiben az egyesület által aláírt részvények erejéig fog résztvenni. Az alakuló közgyűlésen az egyesület képviselőjére alelnök Szabó József, tagtárs Vörös Sándor és a titkár oly utasítással kéretnek fel, hogy az itt vázolt álláspontot elfoglalva, ezen alapon mind a testületnek, mind a magánosok jól felfogott érdekeinek megóvására kielégítő módozatot, tán legezelszerűbben egy állatkiállítási szakosztály életbehívása által (miután a szakosztályokban nem egyleti tagok is résztvehetnek) megállapítani sziveskedjenek. Egyszersmint igazgató választmány az erdélyi gazdasági egyesület nevében egyelőre 20 azaz husz darab 50 frtos állatkiállítási részvényt jegyez, melynek öt éven át esedékes 200—200 frtos részlete az egyleti folyó jövedelemből lesz fedezendő; kijelentvén egyszersmint azt is, hogy azon esetre, ha a részvények visszafizetése sorsolás útján fog történni, mindaddig e kedvezményt az általa aláírt részvényeket illetőleg igénybe venni nem kívánja, mig valamennyi magán-részvény ezen uton törlesztve nem lesz; — mely határozatokról a t. kezdeményezők külön átirattal és jegyzőkönyvi kivonattal értesítendők lesznek.

291. Ministerium 37,939 sz. a. a szőlőpenészt ismertető röpiratot 4 példányban megküldi — lapban közöltetett és az érdeklődők között kiosztatott.

292. Ministerium 41,934. sz. a. felkéri az egyesületet, hogy miután a nagy-enyedi vinczellér-képezdénél alapított ösztöndíjak az ifjak teljes ellátására nem elegendők, azok 150 frtra lennének felemelendők — miután a szóban forgó két 100—100 frtos ösztöndíjat maga a közgyűlés alapította, választmány köteletségének tartja e magas felkérést is — részéről a legmelegebb ajánlattal — oda beterjeszteni, miről a nmlgu ministerium értesítendő lesz.

293. Ministerium 41,597. sz. a. a termelési kísérletek eredményeinek beküldését sürgeti — a jelentés november 29-én felküldetett.

294. Gálfi Sándor ugyan csak a termelési kísérletekről érdekes tudnivalókat közöl — köszönettel fogadtatott.

295. Ministerium 39,553. sz. a. tudatja, hogy Budapesten 1882. tavaszán tenyészállatvásárt rendez és miután óhajtja, hogy az erdélyi részek marha- és juhtenyésztése ez alkalommal megfelelően képviselve legyen, felhívja együletünket, hogy a tenyésztőket e vásárra figyelmeztesse s részvétre buzdítsa — a magas óhajtásnak megfelelően a nevesebb tenyésztőkhez külön felkérés fog intézteni, a kiállítás czélja és programja pedig a lapban ismertetni.

296. Ministerium 41,596. sz. a. tudatja, hogy az időjelzési táviratok küldését télen át beszüntette — lapokban közölte.

297. Ministerium 44,964. sz. a. a marhavész megszüntetése alkalmából kibocsátott rendeletét másolatban megküldi — lapokban közölte.

298. Ministerium 37,940. sz. a. az 1872-iki bécsi hízőkiállítás programját megküldi — tartalmulag a lapban közlendő és az ismertebb hivatalosoknak külön is megküldendő lesz.

299. Orsz. magyar gazd. Egyesület 1808. sz. a. átiratában meleg hangon köszöni meg a budapesti gyümölcs-kiállításban való részvételünket; minek kapcsán titkár bemutatja a nyert aranyérmét és oklevelet, mely szerint „a legteljesebb és leghelyesebben elnevezett üde gyümölcs-gyűjteményért” nyertük ezen elsőrangú kitüntetést — örvendtes tudomásul szolgál.

300. Kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara 1880-ik évi jelentését beküldi — köszönettel könyvtárra helyeztetett.

301. Grelinski titkár, mint együletünk volt képviselője a gallicziai gazd. egyület közgyűlési határozatait küldi meg — köszönettel fogadtatott.

Hitelesítik:

Girsik János,
Sárosy Pál,
Demeter Károly.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd” nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. december 4-étől december 10-éig.

Buza szilárd üzlet, forgalom 70,000 metermázsa, ár 12-35 frt.

Rozs lanyha üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 8.70 frt.

Árpa gyenge üzlet, forgalom 12000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7-05 frt, seres árpa 9-35 frt.

Zab lanyha üzlet, forgalom 5000 metermázsa, ár 7 frt 50 kr.

Törökbuza csendes üzlet, forgalom 8000 metermázsa ár 6-75 frt.

Gyapju. Az elmúlt héten a gyapjuüzletben meglehetősen

élénk forgalmunk volt és mintegy 1100 b. m. adatott el változatlan áron. A külföldi piacokon uralkodó lanyha hangulatnak a mi piacunkra nem volt semmi befolyása és az árak változatlan maradtak. Eladattak a következő tételek: 150 b. m. középfinom egynyiretű posztó gyártásra 120—122 frton. 100 b. m. középminőségű egynyiretű gyapju 100—102 frton, 400 b. m. egynyiretű kártolyozásra 90—94 frton, 200 b. m. jobb minőségű pestvidéki egynyiretű 78—80 frton, 150 b. m. bácskai egynyiretű gyapju 68—70 frton, 100 b. m. hegységi kétynyiretű nyári gyapju 85—86 frton.

G a b o n a - á r a k :

minimum és maximum: Budapest dec. 10. | Bécs dec. 10.

Buza	12-30 — 12-50 frt	11-90 — 13-30 frt
Rozs	8-50 — 8-90 frt	9-20 — 9-80 frt
Árpa, takarmány	6-90 — 7-20 frt	8-50 — 9-25 frt
Árpa, szeszfőzésre	7-45 — 8-00 frt	9-00 — 10-00 frt
Árpa, seres	9-40 — 10-40 frt	9-75 — 10-75 frt
Zab	6-90 — 8-28 frt	8-00 — 8-40 frt
Törökbuza	6-60 — 7-15 frt	7-40 — 8-00 frt

Bécsi marhavásár decz. 6-ikán. Összes felhajtás 2541 drb és pedig 1542 drb. magyar, 466 drb. lengyel és 533 drb. német fajta, melyből 2491 drb. ökör, 15 drb. tehén, 30 drb. bika és 2 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar híző 50—60½ frt, lengyel 52—59 frt, német 51—61 frt, tehén 48—52 frt, bika 50—55 frt, bival — frt. Lábán darabonként 110—205 frt fizettek.

Kőbányai sertésvásár dec. 9-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőező részvénytársaság jelentése.) Legutóbbi jelentésünkben felemlített végmegjegyzésünk az üzleti hangulat és árakra vonatkozólag beteljesedett, mert e héten is a felhajtás a szükségletnél 4200 darabban csekélyebb volt, az árak élénk hangulat mellett gyorsan emelkedtek. Miután pedig a készletek is fogytak — 14 nap óta mintegy 12000 drbbal — és nehéz fajták hiányzanak a piacon, az évad követelmények érzékenyen alteráltak és az árak további emelkedése el nem marad; már hétzárlattal is magasabb árak követeltek, a melyek meg is adattak. Tartani való sertés eladott: 200 drb. 145 klg. súlyu 53 kr., eleven klg. 4%; a gömői földbirtokos urak később szállítandó mintegy 1500 drb. makkos sertést 140—160 klg. súlylyal 62—63 kr. 43—45 klg. étellevonással.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 280—320 klg. nehéz 58½—59 kr., 180—250 klg., nehéz 57—58 kr. Öreg 320 klg. tuli 56—57 kr., vidéki sertés 53½—55 kr. Transitóban: szerbiai 54—58 kr., románia: 56—58 kr., tüskés 53—54 kr tiszta klgként.

Takarmányárak: tengeri bánáti 6-85 frt, román 6-90 frt, árpa 7.60 frt. Helyi állomány: decz. 2-án maradt: 62,019 drb; hozzáhajtattott: alvidékről 6345 drb., Erdélyből 376 drb., Szerbiából 1881 drb., Romániából 473 drb. m. államvasuttal 854 drb., budai vámoknál 154 drb., együt

10,85 darab, összesen 72,102 darab. Elhajtattott: Felvidékre 87 drb. Bécsbe (m. h. 571 drb.) 2876 drb., Csehországba 1003 drb., Bodenbachon át 5648 drb., Ruttkán át 1141 drb., Délnémetországba 461 darab, Budapesti fogyasztás 2587 drb., kültelki fogyasztás 80 drb., kőbányai szalonakészítők 160 drb., magyar államvasutal (Grácza) 157 drb., összesen 14,200 drb., marad állomány 57,902 drb. A részvény szállásokban 19,032 drb. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban maradt 16,843 db., hozzáhajtattott: szerbiai 1881 drb., romániai 473 drb., összesen 19,197 drb., elhajtattott 4015 drb., marad állomány 15,282 drb. és pedig 3520 db. román és 3131 db. szerb. Az egészségi vizsgálatnál eddig 3520 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Disznósír: kész áru hordóval együtt 72½—73½ frt, Deczember havi kötésben hordó nélkül 70 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 56—75 frt, városi áru 63½—64 frt, füstölt szalonna 70—71 frt.

Bécsi sertés vásár dec. 6-ikán. Összes felhajtás

4023 drb. és pedig 991 drb. nehéz, 1228 drb. középnehéz és 1864 drb. süldő; melyből 1864 drb. magyar, 1799 drb. orosz-lengyel, 280 drb. szerb és 140 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 51—53 frt, középnehéz 45—50 frt, süldő 33—42½ frt; szalonna és zsír 68—70 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

Lóhere, luczerna, baltaczimmagot, valamint bármilyen néven nevezendő vetésre alkalmas gazdasági magvakat legmagosabb árak mellett vásárolnak

Wolfner és Weisz,
magkereskedők.

Bécs, I. Wallfischgasse 11. sz., hova szives ajánlatok
(24.) minta kíséretében intézendők. (12—14.)

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	szta buza	legy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Bocskoros	dec. 6	800	650	600	—	290	500	210	60	320	36
Brazsó	dec. 2	855	600	510	480	260	450	322	—	254	44
Galk-Szereda	dec. 7	875	—	600	400	300	600	210	65	250	32
Bécs*	dec. 6	1190	950	880	430	350	640	430	220	460	32
Déva*	dec. 3	1200	950	850	—	500	750	305	175	230	44
Erzsebetváros	dec. 3	750	600	500	—	175	500	300	160	300	44
Fogaras	dec. 2	1025	—	655	—	287	597	235	90	250	42
E.-Fehérvár*	dec. 3	1075	975	840	—	840	630	250	150	240	46
Gy.-Sz.-Miklós	dec. 3	1125	—	625	600	275	600	280	60	160	36
Kolozsvár	dec. 8	740	—	460	—	200	400	250	240	350	46
H.-Vásárhely	dec. 1	1020	780	760	635	290	560	325	150	450	40
Nagy-Enyed	dec. 8	975	795	660	—	180	400	350	200	288	40
H.-Eszében	dec. 9	780	660	510	—	290	480	120	100	375	48
Begesvár	dec. 1	690	445	475	—	265	500	140	90	200	44
S.-Sz.-György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	dec. 8	802½	612½	536½	—	270	450	200	100	300	36
Sz.-udvarhely	dec. 6	750	575	500	—	250	525	240	40	220	40

*) A csillaggal jelölt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetés szerint akárhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjazásabályzata.

A kivánt tér megnevezése	t 1—3 1—6 1—12 1—18 1—24 1—30 1—36 1—42 1—52										
	szóri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
10/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
1/10 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/10 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/10 v. nyolcad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/10 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyed rész engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.